

Referat af 13. Europaudvalgsmøde onsdag den 13. december 2006, kl. 15.00

Til stede: Elisabeth Arnold (RV) formand, Charlotte Antonsen (V) næstformand, Ellen Trane Nørby (V), Gudrun Laub (V), Morten Messerschmidt (DF), Helle Sjelle (KF), Svend Auken (S), Anne Grete Holmsgaard (SF).

Desuden deltog statsminister Anders Fogh Rasmussen og udenrigsminister Per Stig Møller.

Punkt 1. Forelæggelse af møde i Det Europæiske Råd i Bruxelles den 14.-15. december 2006

Det Europæiske Råd 14-15/12-2006 – bilag 6 (revideret udkast til konklusioner af 11/12-06)

Udvalgsmødereferater:

(06) Foreløbigt referat FO (talepapir om forhandlingsoplæg vedrørende EU's udvidelse forelagt 8/12-06 – omdelt 12/12-06)

Statsministeren: Der er EU-topmøde i morgen og på fredag. Topmødets hovedemne vil være EU's videre udvidelse – herunder spørgsmålet om EU's evne til at optage nye medlemslande og i den forbindelse selvfølgelig ikke mindst spørgsmålet om Tyrkiet.

Vi vil på topmødet også få lejlighed til at drøfte en række emner i tilknytning til samarbejdet om retlige og indre anliggender – herunder problemerne med illegal immigration i Middelhavsområdet.

Som sagt ser topmødet først og fremmest ud til at stå i udvidelsens tegn. Indtil for få dage siden så det ud til, at særligt spørgsmålet om Tyrkiets videre optagelsesforhandlinger ville komme til at præge topmødet. Men som bekendt lykkedes det i mandags udenrigsministrene at blive enige om en reaktion på, at Tyrkiet ikke vil gennemføre den såkaldte Ankara-protokol. Ankara-protokollen indebærer som bekendt, at Tyrkiet anerkender Cypern.

Den løsning, udenrigsministrene fandt frem til, betyder bl.a., at 9 af de 34 forhandlingskapitler, som Tyrkiet forhandler om med EU, fastfryses, og at ingen af de resterende kapitler kan lukkes, før Tyrkiet fuldt ud opfylder sine forpligtelser i henhold til Ankara-protokollen. Udenrigsministrene blev også enige om at vende tilbage til spørgsmålet i de kommende år.

Før optagelsesforhandlingerne med Tyrkiet begyndte, blev vi i EU enige om, at det ville få konsekvenser for fremdriften i Tyrkiets optagelsesforhandlinger, hvis Tyrkiet ikke gennemførte Ankara-protokollen inden udgangen

af 2006. Med beslutningen om at fastfryse de 8 forhandlingskapitler mener jeg, at EU har sendt et klart signal til Tyrkiet om, at Tyrkiet må leve op til sine forpligtelser og vise den vilje til omstilling, som er nødvendig.

Når vi drøfter Tyrkiet, skal vi huske på, at spørgsmålet om Ankara-protokollen bestemt ikke er det eneste punkt, hvor Tyrkiet har en væsentlig opgave foran sig. Den vigtigste udfordring for Tyrkiet er at gennemføre gennemgribende reformer af det tyrkiske samfund. Men også her er det beklageligt at konstatere, at det ikke går godt. Reformtempoet i Tyrkiet er gået ned, siden optagelsesforhandlingerne startede for godt et år siden. Tyrkiet mangler fortsat at gøre fremskridt på centrale områder såsom ytringsfrihed, kvinders rettigheder, religiøse mindretals rettigheder, fagforeningsrettigheder og civil kontrol med militæret.

Det er selvfølgelig en meget stor opgave for det tyrkiske samfund at gennemføre den enorme omstilling, som EU-medlemskab kæver. Men der skal ikke herske tvivl om, at det er op til Tyrkiet at tilpasse sig EU, og det er op til Tyrkiet at gennemføre alle de nødvendige reformer.

Spørgsmålet om EU's videre udvidelse er et centralt spørgsmål, når vi diskuterer EU's fremtid. Der er derfor lagt op til en generel drøftelse af den videre udvidelsesproces på topmødet. Det er en drøftelse, som vi fra dansk side har budt velkommen. Jeg forventer, at drøftelsen vil fokusere på EU's evne til at optage nye medlemslande.

Vi bliver nødt til at tage hensyn til EU's evne til at optage nye medlemslande mere alvorligt.

Det gælder for det første i forhold til EU's beslutningsdygtighed. Det er vigtigt at sikre, at EU's institutioner og EU's beslutningsprocedurer fungerer effektivt og skaber resultater, når der bliver flere medlemmer.

Det gælder for det andet i forhold til EU's forskellige politikområder og finansieringen af EU's politik. Lad os tage EU's landbrugspolitik og strukturpolitikken som eksempler. Det er politikområder, som det bliver nødvendigt at lægge om, hvis de skal kunne fungere, og hvis det skal være muligt at finansiere dem i et EU med flere nye medlemmer.

Og det gælder for det tredje i forhold til befolkningens opbakning. Vi kan ikke bare ukritisk fortsætte udvidelsen af EU i et højt tempo uden at tage hensyn til, om der nu også er den nødvendige folkelige tilslutning.

Der er i EU forskellige holdninger til, hvor hurtigt og hvor langt den videre udvidelse skal gå. Men jeg forventer, at der på topmødet vil være bred enighed om, at vi bliver nødt til at håndtere den videre udvidelsesproces på en forsvarlig måde. Det vil først og fremmest sige, at vi på den ene side må sikre os, at de lande, som søger om optagelse i EU, først opnår medlemskab, når de er parate til det og har gennemført de nødvendige reformer. Samtidig må vi på

den anden side også tage hensyn til EU's evne til at optage nye medlemmer.

Der er også andre emner på dagsordenen for topmødet. Jeg ser frem til topmødets drøftelse af samarbejdet om retlige og indre anliggender. Vi skal drøfte implementeringen af det såkaldte Haag-program, og vi skal drøfte problemerne omkring illegal indvandring i Middelhavsområdet.

Formandskabet forventes også at afrapportere fra drøftelserne om mulighederne for at få en mere effektiv beslutningsproces inden for retlige og indre anliggender. Det har det finske formandskab snakket med forskellige medlemslande om. Drøftelserne har bl.a. fokuseret på muligheden for at benytte sig af den bestemmelse i Nicetraktaten, der gør det muligt at overføre det mellemstatslige strafferetlige og politimæssige samarbejde til det overstatslige samarbejde i søjle 1. Det har der ikke været tilslutning til blandt medlemslandene på nuværende tidspunkt. Der er derfor ikke udsigt til, at sagen vil bevæge sig på Det Europæiske Råds møde.

På samme vis forventer jeg, at formandskabet afrapporterer om de indledende konsultationer, som formandskabet har gennemført vedrørende forfatningstraktatens videre skæbne. Formandskabet lægger imidlertid ikke op til en indholdsmæssig drøftelse. Det vil være op til det kommende tyske formandskab at følge op på de foreløbige konklusioner, som bliver til under det finske formandskab.

Endelig skal jeg nævne, at jeg forventer, at vi på topmødet vil vedtage konklusioner om energipolitik og innovation. Det vil ske i opfølgning på det uformelle topmøde i Lahti. Konklusionerne vil bl.a. pege frem mod det kommende forårstopmøde til marts, hvor særligt energi forventes at blive et centralt emne. Jeg forudser ligeledes korte konklusioner om klimapolitik, som ligeledes skal pege frem mod forårstopmødet. Herudover kommer der konklusioner om nogle udenrigspolitiske emner.

Alt i alt vil jeg sige, at det bestemt bliver et interessant møde med væsentlige diskussioner, men jeg tror også, vi kan forudse, at det bliver et møde uden væsentlig dramatik.

Udenrigsministeren: Lad mig kort redegøre for de udenrigspolitiske emner, der tages op under udenrigsministrenes middag. Dagsordenen er Mellemøsten, herunder Iran, og Afrika med særligt fokus på Sudan/Darfur.

På middagen for udenrigsministre vil der være en drøftelse af den aktuelle situation i Mellemøsten. Det forventes, at fokus vil være på udviklingen i Libanon og situationen i de palæstinensiske områder. Det Europæiske Råd vil også komme med erklæringer vedrørende disse to emner.

Vedrørende sagen om Irans atomprogram forventer jeg en kort statusdrøftelse. For så vidt angår forhandlingerne om sanktioner er der endelig ved

at være bevægelse i Sikkerhedsrådet, og en vedtagelse af P5-enighed inden nytår synes for øjeblikket mulig.

Drøftelsen af Afrika forventes at fokusere på Sudan. Situationen for de civile i Darfur kan meget vel udvikle sig katastrofalt i de kommende måneder, og Den Afrikanske Union savner midler til at finansiere forlængelsen af den nuværende fredsbevarende styrke. Regeringen vil derfor arbejde for fortsat EU-støtte til styrken og for at skabe opbakning i EU-kredsen til yderligere politiske og diplomatiske tiltag, der kan lægge pres på Sudans regering for at acceptere FN's tilstedeværelse i Darfur.

Endelig vil jeg godt lige nævne, at Kosovo omtales i rådskonklusionerne, hvor der udtrykkes fuld støtte til FN's statusmægler, Martii Ahtisaari. Samtidig understreges EU's vilje til at påtage sig en væsentlig rolle i gennemførelsen af den kommende statusaftale.

Anne Grete Holmsgaard havde lagt mærke til, at statsministeren lagde meget vægt på, at Tyrkiet skulle tilpasse sig, men gjorde opmærksom på, at i sidste uge havde udenrigsministeren talt om, at Danmark har en politik, der også indebærer, at vi støtter Nordcypern og vil åbne op for handel med Nordcypern.

Hun henviste til, at man i udkastet til topmødekonklusioner siger, at der er en stærk forbindelse mellem energipolitik og miljøpolitik og følger op med at sige, at det betyder, at klimapolitik skal integreres i alle former for sektorpolitik. Hvilke konsekvenser ser statsministeren heraf?

Anne Grete Holmsgaard henviste til, at der i punkt 40 i udkastet til topmødekonklusioner står: "The challenge of climate change is assuming ever greater importance as its long-term consequences become clearer and new information from recent studies shows that the cost of inaction for the global economy will significantly outweigh the costs of action." Hun pegede på, at det ligger fuldstændig i forlængelse af Sternrapporten, og spurgte, om statsministeren er enig i de konklusioner, og om han ville drage den konsekvens, at man allerede nu skal sige, at det kræver en 30 pct. reduktion af udslippet af drivhusgasser inden 2020. Hun ville i den forbindelse gerne have en kommentar til, at Frankrig og Tyskland tilsyneladende er parat til at sige 30 pct.

Svend Auken sagde, at Socialdemokraterne med hensyn til Tyrkiet havde støttet den linje, regeringen havde lagt, men samtidig havde lagt vægt på, at Cypern ikke blev glemt. Han var ikke i tvivl om, at det er et problem, at vi blev nødt til at optage Cypern i EU, idet græsk-cyprioterne derfor kunne stemme nej til Annan-planen, mens den tyrkiske del af Cypern stemte ja. Vi havde sagt, at vi ville komme med et hjælpeprogram for Nordcypern, men indtil nu var der ikke sket noget. Samtidig med at man siger alt det, Svend

Auken var enig i, med hensyn til Tyrkiet, mente han, at man må vise forståelse for, at det cypriotiske problem er uløst, og at den græske regering intet har gjort for at få det løst. Han mente, det var i Fællesskabets interesse, at man ikke optrapper konflikten med Tyrkiet.

Med hensyn til udvidelseskriterierne havde Svend Auken altid ment, det var godt, at man havde en balance, og han syntes, det var fint, at man nu vil præcisere kriterierne, Men der står selvfølgelig det spørgsmål tilbage, hvordan man behandler sammenhængen mellem forfatningstraktaten og yderligere udvidelser. Derfor spurgte Svend Auken, om arbejdet med forfatningstraktaten efter den danske regerings opfattelse skal være afsluttet, inden der i givet fald kan laves yderligere udvidelser. Han henviste til, at et af argumenterne for forfatningstraktaten netop er, at den vil give en større grad af beslutningsevne, f.eks. på det retlige og indre område. Han kunne se, at en sammenkædning med yderligere udvidelser måske kunne lægge et pres på, så man får afsluttet forhandlingerne om forfatningstraktaten, men han kunne og se et problem i det.

Med hensyn til retlige og indre anliggender gjorde Svend Auken opmærksom på, at der i Europaudvalget var konstateret et flertal imod, at man flyttede sager fra den ene søjle til den anden, før man havde fået en afklaring af forfatningstraktaten, selv om vi i forbindelse med de danske undtagelser har sagt, at vi ikke vil lægge hindringer i vejen for, at de andre lande går videre. Når hele oppositionen imidlertid var enige om, at man ikke kunne flytte over fra den ene søjle til den anden, inden der var kommet en afklaring med hensyn til forfatningstraktaten, var det ud fra det meget principielle synspunkt, at man ikke kan tage en meget stor del af forfatningstraktaten ud og bare gennemføre det under den nuværende traktat.

Svend Auken erklærede sig enig i alt det, Anne Grete Holmsgaard sagde om målet for klimapolitikken, og at vi bliver nødt til at erkende, at hvis man skal tage klimaproblemet alvorligt, så må det have højeste udenrigspolitiske prioritet i forhold til USA, Indien, Kina og andre store udledere. Derfor opfordrede han statsministeren til på et tidspunkt, hvor det passede, at give udtryk for det synspunkt, at det er meget vigtigt, at vi får disse lande og blokke med.

Til sidst spurgte Svend Auken udenrigsministeren, hvordan det går med bistanden til det palæstinensiske område, idet man hører, at forholdene i området bliver værre og værre, hvilket i sig selv er med til at skabe risiko for egentlige borgerkrigs-lignende tilstande i Palæstina. At vi er kritiske over for Hamasstyret skal ikke føre til, at vi fuldstændig smadrer det palæstinensiske samfund.

Morten Messerschmidt gjorde i anledning af diskussionen om søjle-

spring gældende, at den danske undtagelse på det retlige område alene vedrører søjle 1, og at der derfor ikke er noget juridisk til hinder for, at vi blokerer for at flytte noget over fra søjle 3 til søjle 1.

Han ville gerne vide, i hvilken retning statsministeren fornemmede at Kansler Merkel ville gå med hensyn til forfatningstraktaten. I den forbindelse spurgte Morten Messerschmidt, hvad statsministerens holdning var til, om vi skulle holde folkeafstemning i Danmark.

Med hensyn til Tyrkiet spurgte Morten Messerschmidt, om det ikke grænsede til det groteske, at man har med et land at gøre, som gerne vil optages i EU, og som ikke anerkende en af medlemsstaterne og samtidig groft og vedvarende diskriminerer den pågældende stat i havne og lufthavne. Den eneste reaktion er, at man ikke vil forhandle om 8 ud af 34 kapitler.

Med hensyn til de tre konkrete problemområder for Tyrkiet, som statsministeren nævnte, spurgte Morten Messerschmidt, om statsministeren ikke kunne se den sammenhæng, der var mellem de nævnte problemer og de tendenser, der gør sig gældende i andre islamiske lande, og dermed se, at der er tale om religiøse og kulturelle barrierer snarere end politiske barrierer. Det er måske årsagen til, at den tyrkiske opbakning til EU er faldet fra 54 pct. til 31 pct.

Morten Messerschmidt var begejstret for, at statsministeren havde talt om, at absorptionsprincippet skal tages mere alvorligt, men ville gerne vide, hvad "mere" skal ses i forhold til.

Elisabeth Arnold mindedes ikke, at statsministeren tidligere havde talt så klart om, at den politiske opbakning i befolkningen selvfølgelig skulle være i orden. Fornemmer statsministeren, at der på Det Europæiske Råds møde vil komme en generel diskussion om behovet for folkelig opbakning i forbindelse med spørgsmålet om EU's udvidelsesstrategi.

Charlotte Antonsen sagde i anledning af Elisabeth Arnolds bemærkninger, at hun da tidligere havde hørt statsministeren tale om den folkelige opbakning, og pegede på, at det er en del af Københavnskriterierne. Hun mente bestemt ikke, Tyrkiet havde gjort vejen for sig selv lettere, og undrede sig over, at de tilsyneladende ikke gør noget for at løse det helt basale problem. Det er sådan noget, der giver grobund for kritikken af tyrkisk medlemskab, idet alle ved, at de er nødt til at acceptere de basale krav.

Charlotte Antonsen fandt det meget tilfredsstillende, at statsministeren vil tage det retlige samarbejde op på topmødet, idet det går utroligt trægt, bl.a. fordi vi ikke har fået nye spilleregler. Hun tilføjede, at det er noget, der optager befolkningen meget, idet terror er på bordet i de almindelige hjem i Europa.

Til sidst spurgte Charlotte Antonsen udenrigsministeren, hvad der

skete med hensyn Kosovo og Doha, som er nævnt i udkastet til topmødekonklusioner.

Statsministeren svarede Anne Grete Holmsgaard, at udenrigsministeren havde engageret sig stærk i spørgsmålet om Nordcypern, og derfor ville han bede udenrigsministeren svare på det spørgsmål, som han vidste, at man havde drøftet på udenrigsministerrådsmødet, hvor der var fundet en god og meget afbalanceret løsning.

I anledning af at Anne Grete Holmsgaard var gået meget i detaljer med kravene på klimaområdet og energiområdet, sagde statsministeren, at det er en interessant diskussion, som kommer op på forårstopmødet, ikke på det kommende topmøde, men det var bestemt emner, regeringen vil gå stærkt ind i ved forberedelserne til forårstopmødet.

I den forbindelse var statsministeren fuldstændig enig med Svend Auken i, at det er meget vigtigt at få flere med i en global klimaaftale. Skal det lykkes, skal vi have USA og Kina med og andre store lande, som udleder store mængder CO₂.

I anledning af det, Svend Auken havde sagt om, at den græsk-cypriotiske side ikke have gjort noget, mindede statsministeren om hele forhistorien, som er, at Tyrkiet har besat den nordlige del af Cypern, og at det internationale samfund ikke har anerkendt Nordcypern som en stat. Han anerkendte, at man havde stemt ja til Annanplanen på Nordcypern og nej i den græsk-cypriotiske del, men sådan er demokrati og folkeafstemninger, det må vi være de første til at respektere. Statsministeren pointe var, at hele den sag intet som helst har at gøre med Tyrkiets legale forpligtelse til at leve op til Ankara-protokollen og ratificere tilføjesen til den og give fri og lige adgang til sine havne og lufthavne for alle EU-lande, herunder Cypern.

I anledning af Svend Aukens spørgsmål om, hvorvidt yderligere udvidelser forudsætter, at vi har traktatgrundlaget på plads, og at de nødvendige institutionelle ændringer er gennemført, pegede statsministeren på, at kommissionsformanden har givet udtryk for, at det nok vil være nødvendigt. Statsministeren tilføjede, at han mest opfattede det som en teoretisk diskussion, for det ville nok ske i den rækkefølge, at først kommer der en afklaring af spørgsmålet om forfatningstraktaten, og så kommer næste udvidelse.

Også den diskussion, Svend Auken rejste om, at der i Europaudvalget var konstateret et flertal for at gå imod søjlespring på det retlige og indre område, betegnede statsministeren som teoretisk, idet det ikke ser ud til, at det bliver aktuelt med søjlespring, da der er bred modstand mod det. Statsministeren pegede dog på, at det politiske indhold i vores erklæring i forbindelse med vores undtagelser indebærer, at vi ikke vil forhindre de andre lande i at gå videre med samarbejdet på de områder, hvor vore undtagelser forhindrer os i at være med.

Statsministeren sagde i den forbindelse til Morten Messerschmidt, at det er en politisk forpligtelse, ikke en juridisk.

Statsministeren havde ikke noget bud på, hvad Tyskland vil gøre med hensyn til forfatningstraktaten, men mindede om, at det tyske udgangspunkt er forfatningstraktaten, som 16 lande nu har ratificeret, mens 2 har stemt nej. 7 lande har ikke taget stilling.

Spørgsmålet om en folkeafstemning er det helt uaktuelt at tage op på nuværende tidspunkt, hvor vi ikke rigtig ved, hvad sagen kommer til at ende med.

Statsministeren svarede ja på Morten Messerschmidts spørgsmål om, hvorvidt det ikke er grotesk, at et ansøgerland ikke vil anerkende et af medlemslandene i den klub, det gerne vil være medlem af. Det må selvfølgelig have nogle konsekvenser for medlemskabsforhandlingerne. Statsministeren syntes, udenrigsministrene havde fundet en god og fornuftig løsning. På den ene side er der kommet et krystalklart politisk signal til Tyrkiet. På den anden side har man ikke afbrudt forhandlingerne med Tyrkiet, hvilket også for EU ville have haft meget negative konsekvenser.

Statsministeren måtte give Morten Messerschmidt ret i, at Tyrkiet optræder diskriminerende over for et medlemsland, men gjorde opmærksom på, at de konklusioner med hensyn til reaktionen over for Tyrkiet, man har draget fra EU, har Cypern tilsluttet sig.

Med hensyn til, om der ikke er tale om religiøse og kulturelle forskelle, sagde statsministeren, at det som bekendt var hans grundsynspunkt, at vi skal have mindre religion i det offentlige rum og ikke blande religion ind i EU-politikken.

Statsministeren sagde i anledning af Elisabeth Arnolds indlæg, at det ville være opsigtsvækkende, hvis en politiker gav udtryk for det synspunkt, at han var ligeglad med den folkelige opbakning og endda sagde, at han ville have en udvidelse på trods af manglende folkelig opbakning.

Statsministeren var bekendt med, at man i Frankrig ønsker at holde en folkeafstemning om Tyrkiets medlemskab.

Udenrigsministeren kunne konstatere, at det, der var bredt flertal for i Europaudvalget, stort set var det, der var kommet igennem på udenrigsministrenes rådsmøde. Man havde været inde på Nordcypern, men var blevet enige om, at man ikke skulle koble det spørgsmål sammen med reaktionen over for Tyrkiet for så vidt angår opfyldelse af Ankaraprotokollen. Derfor er det taget ud af konklusionerne fra udenrigsministrenes rådsmøde, men man vil vende tilbage til spørgsmålet i januar.

Udenrigsministeren sagde i svaret til Svend Auken vedrørende Palæstina, at EU faktisk giver flere penge til palæstinenserne i 2006 end i 2005, men man

giver ikke pengene til Hamas, men til skoler og hospitaler, idet vi ikke mener, at børnene skal være ofre for den måde, forældrene stemmer på.

Udenrigsministeren svarede Charlotte Antonsen på spørgsmålet om Kosovo, at det er oppe, fordi det er det sidste topmøde, før beslutningen om Kosovo træffes. Derfor er det vigtigt, at topmødet kommer med nogle erklæringer.

Med hensyn til Doha vil vi lægge styrke bagved EU's forhandler, som er Kommissionen. Det er også en styrkelse af det, Danmark står for.

Svend Auken mente nu, Cypern-spørgsmålet er en lille smule mere kompliceret, end statsministeren fremstillede det, idet der før 1974, hvor Echevit foretog den besættelse, som vi alle tager afstand fra, var tale om en massiv forfølgelse af det tyrkiske mindretal. Han ville blot minde om problemstillingen med Nordcypern og opfordrede til, at man opfylder sine løfter ved at gennemføre den hjælpepakke, som han betegnede som ganske flot.

I forbindelse med forfatningstraktaten pointerede Svend Auken, at han ikke havde sagt, at man skulle have vedtaget forfatningstraktaten, før en udvidelse kan komme på tale, men at der skulle være en afklaring af forfatningsspørgsmålet, inden vi kan optage nye medlemsstater.

Svend Auken gjorde statsministeren opmærksom på, at når samtlige partier bortset fra de to regeringspartier er imod et søjlespring på nuværende tidspunkt, er det fordi der er tale om den måske vigtigste ændring i forfatningstraktaten. Han henviste til, at man havde haft en meget grundig diskussion af det spørgsmål med justitsministeren, som havde fremført de samme argumenter, som statsministeren nu fremfører.

Med hensyn til klima og energi er det Socialdemokraternes synspunkt, at man skal gøre sit yderste for at få andre lande med ved at gøre det til et højt prioriteret udenrigspolitisk mål.

Svend Auken sluttede med at gentage, at Socialdemokraterne støtter de indstillinger, regeringen lægger frem vedrørende topmødet.

Anne Grete Holmsgaard kunne ikke erindre, at der, da man for få dage siden diskuterede Cypern i Europaudvalget, havde været givet udtryk for, at man ikke kunne kæde hjælpepakken til Nordcypern sammen med Tyrkiets manglende opfyldelse af Ankara-protokollen og de reaktioner, EU i den forbindelse ville komme med. Hun gjorde opmærksom på, at ifølge aviserne er der mange lande, som vender sig væk fra Tyrkiet. Hun ville betegne dette som en livsfarlig sikkerhedspolitik.

Når statsministeren siger, vi skal respektere folkeafstemninger, mener han så, at græsk-cyprioterne ville have stemt nej, hvis Cypern ikke allerede var optaget i EU?

Anne Grete Holmsgaard syntes, det var godt, at der i en topmødeerklæring stod det, hun før havde citeret om, at omkostningerne ved ikke at gøre

noget er væsentligt større end omkostningerne ved at gøre noget på klimaspørgsmålet. Hun gik ud fra, at statsministeren var enig heri, og betegnede det som åbenlyst, at man så måtte gennemføre store reduktioner i EU for at komme ud af dødvandet, idet ingen tror på, at USA og Kina kommer med, hvis ikke EU gør noget. I den forbindelse mindede hun om, at der jo ikke kom det store gennembrud i Nairobi.

Elisabeth Arnold tilføjede, at hendes parti var enig i, at cherry picking i traktaten inden for RIA, skader processen omkring forfatningstraktaten.

Morten Messerschmidt sagde i forbindelse med diskussionen omkring klima, at uanset om man er tilhænger af den dogmatiske tankegang, må man erkende, at det kun er 1½ procent af den globale opvarmning, som er menneskeskabt.

Han syntes, det var besynderligt, at man talte om, at vi ville lade Tyrkiet i stikken, hvis vi standsede forhandlingerne om medlemskab, idet han påpegede, at vi i masser af andre sammenhænge har et godt samarbejde med Tyrkiet, bl.a. i OECD og i NATO.

Morten Messerschmidt spurgte, om statsministeren deler den opfattelse, at der ikke er saglige argumenter for at opretholde den tyrkiske besættelse. Han var glad for, at statsministeren havde tilsluttet sig tillægsordet ”grotesk” i forbindelse med Tyrkiets holdning. Hvordan kan det da være, at man kun reagerer så svagt og endda fortsætter forhandlingerne om kapitel 31? Han ville ikke betegne reaktionen som god og balanceret, men som dårlig og ubalanceret.

Morten Messerschmidt var tilfreds med statsministerens holdning til religion i det offentlige rum, men det, han havde spurgt om, var, om statsministeren ikke ser en sammenhæng mellem de problemer, man har med Tyrkiet, og de problemer, man har med andre islamiske lande, og om det så ikke er nærliggende at sige, at der er tale om religiøse og kulturelle problemer og ikke politiske problemer. I den forbindelse pointerede Morten Messerschmidt, at det er meget vanskeligere at gennemføre kulturelle revolutioner. Det er muligvis det, der er gået op for tyrkerne.

Statsministeren var enig med Svend Auken i, at Kroatien nok er det næste land, der kommer med i udvidelsesprocessen, men selv under de mest optimistiske antagelser mente han alligevel, at der først vil komme en afklaring på forfatningstraktaten, før det bliver aktuelt.

Statsministeren forstod fuldstændig Svend Aukens og Elisabeth Arnolds synspunkt vedrørende søjlespring, og han var faktisk også grundlæggende enig i, at det er bedst at løse spørgsmålet i forbindelse med traktaten, så man skulle ikke gøre uenigheden større, end den er.

Også med hensyn til klima kan vi sagtens grave os ned og finde frem

til uenigheder, men han var enig med Svend Auken og Anne Grete Holmsgaard i, at EU skal fastholde ambitiøse mål. Det er også derfor, vi har fremlagt et energiudspil. Vi kan allerede nu konstatere, at nogle af dem, der er størst i munden i EU-kredsen, ikke er nær så villige til at tage de nødvendige skridt og f.eks. støtte de danske forslag om bindende målsætninger vedrørende energieffektivitet og vedvarende energi. Statsministeren gentog dog, at det ikke er på det kommende topmøde, dette kommer til drøftelse.

Statsministeren ville ikke svare på det helt hypotetiske spørgsmål, hvordan det ville være gået med folkeafstemningen på Cypern, hvis Cypern ikke var blevet medlem. Man må tage udgangspunkt i det faktum, at Cypern er medlem af EU. Cypern er et fuldgyldigt og ligeværdigt medlem af EU, og det skal Tyrkiet selvfølgelig anerkende. Statsministeren tilføjede, at Tyrkiet allerede har forpligtet sig til det i henhold til frihandelsaftalen med EU.

Statsministeren mente ikke, han kunne komme det spørgsmål om klima, som Morten Messerschmidt rejste, nærmere.

Der er selvfølgelig ingen saglige begrundelser for besættelsen af Nordcypern.

Med hensyn til de religiøse og kulturelle barrierer sagde statsministeren, at ingen ved i dag, hvad forhandlingerne med Tyrkiet ender med, men hvis vi for enden af vejen – hvis længde vi i dag ikke kender – kan se et Tyrkiet, der har gennemført og implementeret 80.000 sider *acquis communautaire* i sin nationale lovgivning, så er det et andet samfund end det, vi kender i dag.

Udenrigsministeren henviste til, at han havde fået et meget fleksibelt mandat på det sidste møde i Europaudvalget. Han ville betegne det som et meget åbent og konstruktivt mandat. Han havde udtrykkeligt sagt, at de to spor ikke måtte kædes sammen, og havde brugt billedet med en bridgeklub, hvor man spillede ved to adskilte borde. Det havde været i orden for ham, hvis man på mødet havde bekræftet, at hjælpen til Nordcypern skulle gennemføres, men fordi nogle var betænkelige ved, at det kunne opfattes sådan, at der var en ”linkage”, havde man udskudt den beslutning. Men den kommer i januar måned, tilføjede udenrigsministeren, så vi opnår præcis det, vi ville, og løftet vil blive opfyldt.

Udenrigsministeren sagde til Morten Messerschmidt, at forhandlingerne om kapitel 30 om udenrigspolitik er stoppet, mens kapitel 31 handler om FUSP. Han tilføjede, at der vil gå lang tid, før man når frem til at drøfte det.

Punkt 2. Samråd med statsministeren om samrådsspørgsmål E (den aktuelle udvikling i EU)

Alm. del (06) – samrådsspørgsmål E (vedlagt)

Dette punkt blev på grund af tidnød udsat til januar.

Punkt 3. Eventuelt

Formanden gjorde opmærksom på, at mødet på fredag begynder kl. 7.

Mødet hævet kl. 16.00

Ref.: BE/ak